ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

กาญจนศิริ ช่างจัด[1*] เริงวิชญ์ นิลโคตร[2] ธีรังกูร วรบำรุงกุล[3]

รับบทความ: 21 มีนาคม 2568 แก้ไขบทความ: 20 ธันวาคม 2568 ตอบรับบทความ: 21 ธันวาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป และ 3) ความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน 310 คน จากสถานศึกษาจำนวน 82 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามพื้นฐาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นกับระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารงานของสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพในการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับ การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล ประสิทธิภาพการทำงาน ครูยุคชีวิตวิถีถัดไป

[1-3] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี ประเทศไทย

[*] อีเมล: kanchanasirichangjud@gmail.com

The Relationship between the Application of Good Governance Principles by School Administrator and The Work Efficiency of Teachers in the Next Normal in Schools under The Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 1

Kanchanasiri Changjud[1*]
Reongwit Nilkote
Theerangkoon Warabamrungkun

Abstract

This research aims to 1) examine the application of governance principles by school administrators, 2) study the work performance efficiency of teachers in the next-life era, and 3) explore the relationship between the application of governance principles by school administrators and the work performance efficiency of teachers in the next-life era under the Chonburi Primary Educational Service Area 1. The study employs a quantitative research design, with a population of 82 schools. Using Krejcie and Morgan's table, a sample of 310 participants was selected through simple random sampling. The research instruments consisted of a 5-point Likert scale questionnaire, divided into three sections: Part 1 – a basic information questionnaire, Part 2 – a questionnaire on the application of governance principles by school administrators, with a reliability coefficient of 0.98, and Part 3 – a questionnaire on the work performance efficiency of teachers in the next-life era, also with a reliability coefficient of 0.98. The data were analyzed using descriptive statistics, including mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The findings were as follows: 1. The overall level of application of governance principles by school administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area 1 was high. 2. The overall level of work performance efficiency of teachers in the next-life era under the Chonburi Primary Educational Service Area 1 was high. 3. There was a moderate positive correlation between the application of governance principles by school administrators and the work performance efficiency of teachers in the next-life era, which was statistically significant at the .05 level.

Keywords: Application of Good Governance Principles, Work Efficiency, Teachers In The Next Normal Era

[1-3] Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi, Thailand
[*] E-Mail: kanchanasirichangjud@gmail.com

บทนำ

ยุคที่โลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการศึกษาและการบริหารภาครัฐให้มีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ไม่เพียงแต่ตอบสนองความต้องการในปัจจุบัน แต่ยังเตรียมความพร้อมให้กับคนไทยในอนาคตโดยการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง รวมถึงการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อให้ประชาชนสามารถปรับตัวและเติบโตได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว มิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด (2565) สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ (2564) การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารภาครัฐจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในช่วงเวลาที่เกิดความไม่แน่นอน โดยเฉพาะการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน การโปร่งใสในการทำงาน และการเปิดเผยข้อมูลเพื่อการตรวจสอบ เมื่อภาครัฐมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบ จะช่วยให้การจัดการทรัพยากรมีความคุ้มค่าและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น (ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580), 2561) Good governance เป็นหลักการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม ประสิทธิภาพ และความเป็นธรรม หลักการนี้เป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ เช่น ความโปร่งใส (transparency) การมีส่วนร่วม (participation) และความรับผิดชอบ (accountability) United Nations (2021) สอดคล้องกับ World Bank เน้นว่าการบริหารที่ยึดหลัก good governance จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรและการตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยเฉพาะในภาครัฐ ผ่านการปฏิบัติตามกฎหมาย (rule of law) และการสร้างความยุติธรรม (equity) ในการบริการสาธารณะ เช่น การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและนโยบายช่วยลดความเสี่ยงต่อการทุจริตและส่งเสริมการไว้วางใจของสังคม World Bank (2020) ในช่วงเวลาที่โลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการที่โปร่งใสและมีธรรมาภิบาลจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถเติบโตและแข่งขันในระดับสากลได้อย่างมั่นคงในอนาค

การบริหารเชิงบูรณาการในยุคดิจิทัลและศตวรรษที่ 21 เป็นแนวทางสำคัญที่สนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ โดยเน้นการทำงานร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์ การวางแผนเชิงอนาคต และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า วิจารณ์ พานิช (2558) แนวคิดนี้ยังสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล (good governance) ที่เน้นความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความยุติธรรม จะช่วยให้การบริหารสามารถพัฒนาคุณภาพและความยั่งยืนในองค์กร ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แนวทางการบริหารเชิงบูรณาการช่วยสร้างทักษะที่สำคัญ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน (OECD, 2018) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมยังช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นในการบริหาร ลดความเสี่ยง และเสริมสร้างการเรียนรู้แบบองค์รวม Hallinger & Heck (2011) วิจารณ์ พานิช (2556) แนวทางนี้ไม่เพียงช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษา แต่ยังสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานและความสุขของบุคลากรในทุกระดับ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูในยุควิถีชีวิตถัดไป (Next Normal) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครู และสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการพัฒนาการศึกษาในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นฐานของการศึกษาและอภิปรายผลในการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากการศึกษา ดังนี้

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารสถานศึกษา โดยมุ่งให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีระบบ โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมิได้มีบทบาทเพียงการสั่งการหรือกำกับการปฏิบัติงาน แต่ต้องบริหารโดยยึดหลักความถูกต้อง คุณธรรม ความรับผิดชอบ และประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ OECD เสนอว่า การกำกับดูแลการศึกษาในบริบทสมัยใหม่ควรให้ความสำคัญกับ ความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การใช้ข้อมูลและความรู้ประกอบการตัดสินใจ การคิดเชิงกลยุทธ์ และความสามารถในการดำเนินนโยบายเพื่อสร้างความสอดคล้องระหว่างหน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน (Burns & Köster) 2016 สำหรับการศึกษาครั้งนี้ องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า การนำหลักดังกล่าวมาใช้สามารถส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อความไว้วางใจ ความร่วมมือ และการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพของครู สอดคล้องกับแนวคิดการกำกับดูแลการศึกษาสมัยใหม่ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนการสร้างระบบที่มีความรับผิดชอบและสามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงได้ อังคณี ล้อมจันทร์ (2569)

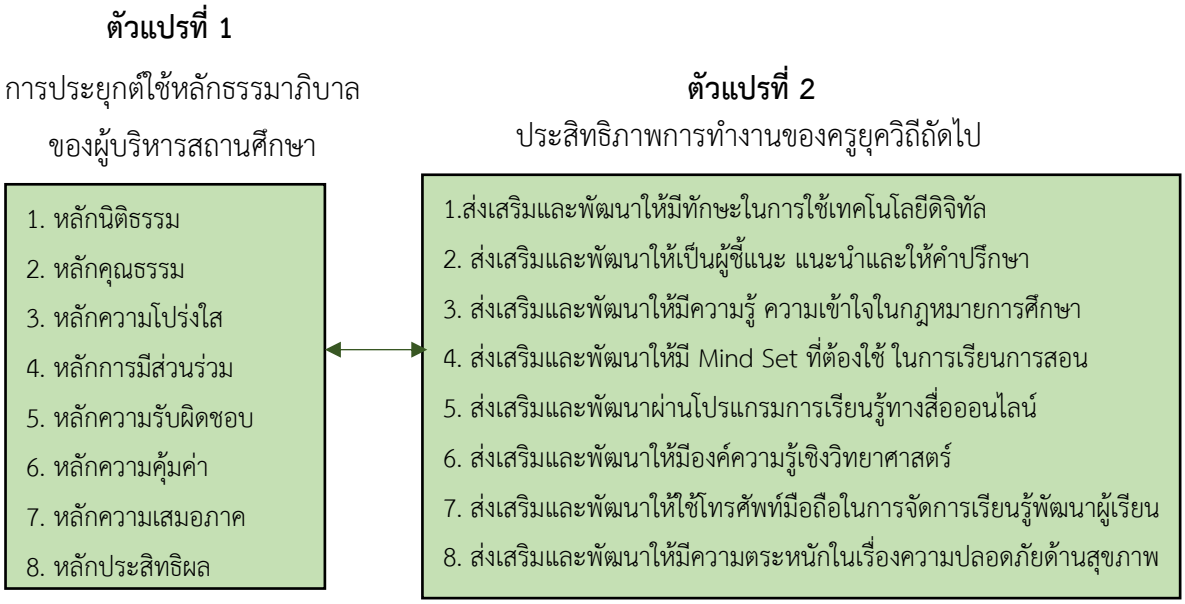
ประสิทธิภาพการทำงานของครู

ประสิทธิภาพการทำงานของครู หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยใช้ทรัพยากร เวลา และความพยายามอย่างเหมาะสม ควบคู่กับการรักษาคุณภาพของผลงาน ในบริบทของการศึกษา ประสิทธิภาพของครูมิได้พิจารณาเฉพาะปริมาณงานที่สำเร็จ แต่ครอบคลุมถึง คุณภาพของงาน ความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในยุควิถีถัดไปที่ครูต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย OECD รายงานว่า การพัฒนาความเชี่ยวชาญของครูอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ การปรับการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ เป็นประเด็นสำคัญต่อการปฏิบัติงานของครูในบริบทการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง OECD (2025) ดังนั้น ประสิทธิภาพการทำงานของครูจึงควรพิจารณาทั้งผลสำเร็จและคุณภาพของงาน ความสามารถในการบรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง การใช้เทคโนโลยี และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง กมลชนก เวชสิทธิ์ และคณะ (2569) ความสำคัญดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นฐานในการกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานของครูในยุควิถีถัดไปได้อย่างเหมาะสม

กล่าวได้ว่า แนวคิดเป็นฐานในการสร้างกรอบการศึกษา ได้แก่ แนวคิดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเน้นการบริหารสถานศึกษาด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใส มีส่วนร่วม รับผิดชอบ และคุ้มค่า และแนวคิดประสิทธิภาพการทำงานของครู ซึ่งเน้นคุณภาพ ความรวดเร็ว ความรับผิดชอบ การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งสองแนวคิดสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับบริบท ครูยุควิถีถัดไป เพื่อใช้เป็นฐานในการสร้างเครื่องมือและอธิบายความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างเป็นระบบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการศึกษาครั้งนี้สังเคราะห์จาก 2 แนวคิดหลัก ได้แก่ แนวคิดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และแนวคิดประสิทธิภาพการทำงานของครู โดยนำมาพัฒนาเป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานของครูในยุควิถีถัดไป และบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2566 จาก 82 แห่ง จำนวน 1,530 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 (2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970) จากประชากรจำนวน 1,530 คน (โรงเรียนประถมศึกษาจันทบุรี (2566) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 310 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของผู้บริหารและครูผู้สอนแต่ละสถานศึกษา ได้โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูผู้สอนแต่ละสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

ด้านเนื้อหา ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป

การรวบรวมข้อมูล เครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูล

ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ใช้แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบและประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การบริหารจัดการองค์กร และด้านวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง หรือ IOC มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.60-1.00 บุญชม ศรีสะอาด (2556) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้

หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา Cronbach, L. J. (1990) ทั้งฉบับเท่ากับ .98 ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1) แบบสอบถามการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และตอนที่ 2) แบบสอบถามเพื่อศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ Likert, R. (1967)

ด้านการเก็บข้อมูลการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน (checklist) ระยะที่ 2 ส่งเครื่องมือรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 ฉบับ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้สถานศึกษาส่งเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถามและรวบรวมเอาไว้ โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการรับเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บเครื่องมือรวบรวมข้อมูลกลับคืน และระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์ครบ 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ดังนี้

ระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1	n = 310		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	4.25	0.77	มาก	2
2. หลักคุณธรรม	4.04	0.52	มาก	3
3. หลักความโปร่งใส	4.02	0.60	มาก	4
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.29	0.78	มาก	1
5. หลักความรับผิดชอบ	4.00	0.70	มาก	5
6. หลักความคุ้มค่า	3.90	0.10	มาก	8

ระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1	n = 310		ระดับ	อันดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
7. หลักความเสมอภาค	4.00	0.75	มาก	6
8. หลักประสิทธิผล	3.90	0.44	มาก	7
รวม	**4.21**	**0.57**	**มาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$= 4.21, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x}$= 4.29, S.D. = 0.78) 2) หลักนิติธรรม ($\bar{x}$= 4.25, S.D.= 0.77) 3) หลักคุณธรรม ($\bar{x}$= 4.04, S.D.= 0.52) 4) หลักความโปร่งใส ($\bar{x}$= 4.02, S.D.= 0.60) 5) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{x}$= 4.00, S.D.= 0.70) 6) หลักความเสมอภาค ($\bar{x}$= 4.00, S.D. = 0.75) 7) หลักความเสมอภาค ($\bar{x}$= 3.90, S.D.= 0.44) และ 8) หลักความคุ้มค่า ($\bar{x}$= 3.90, S.D.= 0.10) ตามลำดับ การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีหลักการมีส่วนร่วมมาก แต่หลักความคุ้มค่าน้อย

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาระดับประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป	n = 310		ระดับ	อันดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ส่งเสริมและพัฒนาให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.35	0.54	มาก	1
2. ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นผู้ชี้แนะ แนะนำและให้คำปรึกษา	4.29	0.52	มาก	3
3. ส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายการศึกษา	4.33	0.55	มาก	2
4. ส่งเสริมและพัฒนาให้มี Mind Set ที่ต้องใช้ ในการเรียนการสอน	4.20	0.53	มาก	4
5. ส่งเสริมและพัฒนาผ่านโปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์	3.90	0.23	มาก	8
6. ส่งเสริมและพัฒนาให้มีองค์ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์	4.00	0.55	มาก	6
7. ส่งเสริมและพัฒนาให้ใช้โทรศัพท์มือถือในการจัดการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียน	4.01	0.13	มาก	5
8. ส่งเสริมและพัฒนาให้มีความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยด้านสุขภาพ	3.91	0.33	มาก	7
รวม	**4.31**	**0.53**	**มาก**	

จากตาราง 2 แสดงว่า ระดับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$= 4.31, S.D.= 0.53) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย คือ 1) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X}$= 4.35, S.D. = 0.54) 2) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.55) 3) ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นผู้ชี้แนะ แนะนำและให้คำปรึกษา ($\bar{X}$= 4.29, S.D. = 0.52) 4) ส่งเสริมและพัฒนาให้มี Mind Set ที่ต้องใช้ ในการเรียนการสอน ($\bar{X}$= 4.20, S.D. = 0.53) 5) ส่งเสริมและพัฒนาให้ใช้โทรศัพท์มือถือในการจัดการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}$ = 4.01), (S.D. = 0.13) 6) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีองค์ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.55) 7) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยด้านสุขภาพ ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = 0.33) และ 8) ส่งเสริมและพัฒนาผ่านโปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์ ($\bar{X}$ = 3.90, S.D.= 0.23) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านส่งเสริมและพัฒนาให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีประสิทธิภาพมาก แต่ด้านส่งเสริมและพัฒนาผ่านโปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์ มีประสิทธิภาพน้อย

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรของการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	Y
X_1	1.00								
X_2	0.24*	1.00							
X_3	0.36*	0.42*	1.00						
X_4	0.52*	0.58*	0.52*	1.00					
X_5	0.47*	0.42*	0.55*	0.48*	1.00				
X_6	0.23*	0.54*	0.56*	0.39*	0.49	1.00			
X_7	0.52*	0.39*	0.44*	0.41*	0.57*	0.35*	1.00		
X_8	0.38*	0.37*	0.28*	0.30*	0.43*	0.43*	0.42*	1.00	
Y	0.59*	0.25*	0.39*	0.48*	0.52*	0.34*	0.41*	0.54*	1.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง (r_{xy} = 0.54) กับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายด้านมีความสัมพันธ์กันภายในตัวแปร จำนวน 8 คู่ เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ หลักการมีส่วนร่วม (X_4) และส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นผู้ชี้แนะ แนะนำและให้คำปรึกษา (X_4) (r_{xy}= 0.58) หลักความเสมอภาค (X_7) และส่งเสริมและพัฒนาผ่านโปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์ (X_5) (r_{xy}= 0.57) หลักความคุ้มค่า (X_6) และส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายการศึกษา (X_3) (r_{xy}= 0.56) ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาพบ ระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$= 4.21, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.78) 2) หลักนิติธรรม ($\bar{X}$= 4.25, S.D. = 0.77) 3) หลักคุณธรรม ($\bar{X}$= 4.04, S.D.= 0.52) 4) หลักความโปร่งใส ($\bar{X}$= 4.02, S.D.= 0.60) 5) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}$= 4.00, S.D.= 0.70) 6) หลักความเสมอภาค ($\bar{X}$= 4.00, S.D.= 0.75) 7) หลักความเสมอภาค ($\bar{X}$= 3.90, S.D.= 0.44) และ 8) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X}$= 3.90, S.D. = 0.10) ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมและนิติธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สตีเวน และคณะ (Steven and Others) ได้ศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารองค์การของโรงเรียนในประเทศออสเตรเลีย เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการด้านธรรมาภิบาลในโรงเรียนเอกชนของประเทศออสเตรเลีย เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยมุ่งประเด็น การศึกษาไปที่ความเป็นผู้นำโครงสร้างการบริหาร การใช้นวัตกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ในการบริหารรวมถึงการได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รูปแบบโครงสร้างการ บริหารโรงเรียนของรัฐบาล เช่น การบริหารแบบประชาธิปไตย และ การบริหารแบบได้รับมอบหมาย ให้ดูแลผลประโยชน์ ล้วนแต่มีประโยชน์สำหรับการอธิบายบางแง่มุมของโรงเรียนเอกชนในประเทศ ออสเตรเลีย ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเอกชนประมาณ 1 ใน 3 โรง ของรัฐควีนส์แลนด์กำลังได้รับการพัฒนาไปในทางที่ดี แต่โครงสร้างและกระบวนการดำเนินงานในโรงเรียนเอกชนยังไม่เป็นระบบที่ สมบูรณ์ ถึงแม้จะมีการใช้หลักการกระจายอำนาจตามแนวคิด

ของการปกครองแบบรัฐ มีโครงสร้างที่ ใกล้ชิดกันระหว่างโรงเรียนและผู้บริหาร แต่ยังมีเพียงไม่กี่โรงเรียนที่บริหารด้วยธรรมาภิบาลแบบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ โรงเรียนส่วนมากสามารถทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งโรงเรียนรัฐบาลจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านนี้เช่นกัน Steven and Others (1988) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทวฤทธิ์ วิญญา ได้ศึกษาเรื่อง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และพบว่าและพบว่ามีประสิทธิภาพในระดับสูง โดยเฉพาะด้านศีลธรรมการบริหารที่ได้รับการประเมินในระดับ “ดีที่สุด” ปัจจัยการบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างองค์กร ระบบบริหาร วัฒนธรรมองค์กร และเครือข่ายความร่วมมือ มีคะแนนอยู่ในระดับ “ดีเลิศ” แสดงถึงความพร้อมในเชิงโครงสร้างและความร่วมมืออย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์พบความสัมพันธ์เชิงบวกเล็กน้อยระหว่างธรรมาภิบาลและปัจจัยการบริหารต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน (P_{xy} = 0.152) โดยยังมีปัญหาเรื่องความไม่เพียงพอในด้านธรรมาภิบาลและการบริหารที่จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในระยะยาว เทวฤทธิ์ วิญญา (2565) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรินทร์ทิพย์ ศีรเตว็ด และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย พบว่าหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านหลักนิติธรรม รองลงมา คือด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และอันดับสุดท้ายคือด้านหลักความคุ้มค่าตามลำดับ ชรินทร์ทิพย์ ศีรเตว็ด และคณะ, (2565) และสอดคล้องกับการวิจัยของจุฑากาญจน์ เก่งกสิกิจ และวรกาญจน์ สุขสดเขียว ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้หลักคุณธรรมและ จริยธรรม หลักความเสมอภาค หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักภาระ รับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติหลักประสิทธิผล หลักการ ตอบสนอง และหลักประสิทธิภาพตามลำดับ จุฑากาญจน์ และวรกาญจน์ (2564) สามารถอภิปรายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับสูงอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมและนิติธรรม สะท้อนความพร้อมด้านโครงสร้างและวัฒนธรรมการบริหารที่เอื้อต่อความร่วมมือและความเชื่อมั่น ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารในบริบทการศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.53) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย คือ 1) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X}$= 4.35, S.D. = 0.54) 2) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.55) 3) ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นผู้ชี้แนะ แนะนำและให้คำปรึกษา ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. =

0.52) 4) ส่งเสริมและพัฒนาให้มี Mind Set ที่ต้องใช้ ในการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.53) 5) ส่งเสริมและพัฒนาให้ใช้โทรศัพท์มือถือในการจัดการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}$= 4.01, S.D.= 0.13) 6) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีองค์ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ ($\bar{X}$= 4.00, S.D.= 0.55) 7) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยด้านสุขภาพ ($\bar{X}$= 3.91, S.D.= 0.33) และ 8) ส่งเสริมและพัฒนาผ่านโปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์($\bar{X}$ = 3.90, S.D.= 0.23) จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการทำงานของครูในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นที่ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปรับตัวในยุคดิจิทัลและการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในสังคมและการศึกษ ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของชนชญา สังข์พญา และโยธิน ศรีโสภา ได้ศึกษา ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามี 2 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และอีก 4 ด้านอยู่ในระดับมาก สำหรับประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของครู พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมี 1 ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด และ 4 ด้านที่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม การสนับสนุนรายบุคคล และการกระตุ้นทางปัญญา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของครู โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ถึงร้อยละ 84.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ชนชญา โยธิน (2559) สอดคล้องกับ ณพัชรอร เฮงสมบูรณ์ และคณะ ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่าผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การทำงานเป็นทีมของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการประสานงานเป็นองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามมาด้วยการยอมรับนับถือ เป้าหมายที่ชัดเจน ความไว้วางใจ ความร่วมมือ และการติดต่อสื่อสารตามลำดับ ในขณะที่ประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษาก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านการบริหารงานบุคคลได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่าการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อนำมาวิเคราะห์ในเชิงพยากรณ์ พบว่าการทำงานเป็นทีมสามารถอธิบายและส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานได้ถึงร้อยละ 69.10 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญของการทำงานเป็นทีม เช่น การประสานงานและการยอมรับนับถือ มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษาในภาพรวม ณพัชรอร เฮงสมบูรณ์และคณะ (2565) และ สอดคล้องกัญวัญญ์ ธารีบุญ และนพดล เจนอักษร ได้ศึกษาและพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยประกอบด้วย 9 องค์ประกอบหลัก โดยมีความผูกพันต่อองค์การและความเป็นอิสระในการบริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ เช่น ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ การสื่อสารที่เปิดเผย และบทบาทที่ชัดเจน

ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันว่าหลักการดังกล่าวมีความเหมาะสม เป็นประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้จริง (กัญวัญญ์ ธารีบุญ และนพดล เจนอักษร, 2558)

วัตถุประสงค์ที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูในยุคชีวิตวิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง (r_{xy} = 0.54) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับสูง จะส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานของครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสียงทิพย์ มัยวงค์ และคณะที่ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในนครพนม เขต 2 และพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยตัวแปรพยากรณ์สำคัญ ได้แก่ คุณธรรม การมีส่วนร่วม นิติธรรม และความคุ้มค่า ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 68.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เสียงทิพย์ มัยวงค์ และคณะ, (2561) สอดคล้องกับคเณศ นามนัย และคณะ (2567) ได้ศึกษาและพบว่า การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด บุคลากรรับรู้ไม่แตกต่างกันตามเพศ แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษา แนวทางการส่งเสริมประกอบด้วย การยึดหลักธรรมาภิบาล การพัฒนาสมรรถนะบุคลากร การบริหารทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ตาม PDCA การบริหารวิชาการเชิงรุก และการจัดการที่โปร่งใสและมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาในต่างประเทศ เช่น งานวิจัยของ Morgeson et al. ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในองค์กรและพบว่ามีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน Morgeson et al.(2010) และงานของ Bass & Riggio (2006) ที่เน้นความสำคัญของพฤติกรรมผู้นำในการส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานในองค์กร Bass & Riggio (2006) สามารถอภิปรายได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการทำงานของครู โดยเฉพาะในบริบทชีวิตวิถีถัดไป เนื่องจากธรรมาภิบาลส่งเสริมความเชื่อมั่น การมีส่วนร่วม และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานเชิงบวกอย่างเป็นระบบ

สรุปและข้อเสนอแนะ

การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของครูในยุคชีวิตวิถีถัดไป ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทของผู้บริหารในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยหลักธรรมาภิบาล เช่น ความโปร่งใส ความยุติธรรม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ดีสามารถสร้างแรงจูงใจให้กับครูและส่งเสริมการทำงานที่มีคุณภาพในทุกด้าน รวมถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของการเรียนการสอนในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมอย่างรวดเร็ว ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางนี้บ่งชี้ว่าแม้ว่าการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลจะส่งผลดีต่อประสิทธิภาพการทำงาน แต่ยังคงมีปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อการทำงาน

ของครูในยุคนี้ เช่น การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกหรือความพร้อมทางเทคโนโลยี จึงควรพิจารณาปัจจัยเหล่านี้ร่วมด้วยในการพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา การศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ควรเสริมสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเพิ่มความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ อีกทั้งการขยายการมีส่วนร่วมจากชุมชนและผู้ปกครองจะช่วยส่งเสริมการบริหารที่ยั่งยืน การเพิ่มความโปร่งใสและเสมอภาคในองค์กร รวมถึงการอบรมบุคลากรเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนากลไกตรวจสอบจะช่วยยกระดับการปฏิบัติด้านธรรมาภิบาลให้เข้มแข็งขึ้น

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป ควรใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ในยุคใหม่ และขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทุกเขตพื้นที่ พร้อมใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุระดับ (HLM) เพื่อตรวจสอบปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ในระดับบุคคลและโรงเรียน นอกจากนี้ ควรใช้การวิเคราะห์คลัสเตอร์ (Cluster Analysis) และวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อเพิ่มความลึกซึ้งในการศึกษา

บรรณานุกรม

กมลชนก เวชสิทธิ์, วัยวุฒิ บุญลอย และเริงวิชญ์ นิลโคตร. (2569). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิสรัปชันที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. *วารสารปราชญ์ประชาคม, 4(1),* 85–101.

กัญวัญญ์ ธารีบุญ และนพดล เจนอักษร. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8*(1), 122 – 137.

คเณศ นามนัย, พิฏา สมบูรณ์ และเริงวิชญ์ นิลโคตร. (2567). การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์,* 11(11), 85–95. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/281392

จุฑากาญจน์ เก่งกสิกิจ และวรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* 4(3), 1141 – 1156. http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/3536

ชนชญา สังข์พญา และโยธิน ศรีโสภา. (2559). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย, 8*(2), 318-333. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/suedureasearchjournal/article/view/43270

ชรินทร์ทิพย์ ศรีเตว็ด, โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ และในตะวัน กำหอม. (2565). หลักธรรมาภิบาลกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย. *วารสารวิชาการรัตนบุศย์ (RATANARUTH JOURNAL), 4*(3), 119–134.

ณพัชรอร เฮงสมบูรณ์, พจนีย์ มั่งคั่ง และกัญภร เอี่ยมพญา. (2565). การทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 23*(2), 186–200.

เทวฤทธิ์ วิญญา. (2565). หลักธรรมาภิบาลและปัจจัยการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 23*(1), 271–280. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jsrc/article/view/249413/172839

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.

ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580). (13 ตุลาคม 2561). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอน 82 ก หน้า 1-71.

มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด. (2565). *อนาคตประเทศไทย พุทธศักราช 2585.* มูลนิธิสถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ.

โรงเรียนประถมศึกษาจันทบุรี. (2566). *โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1.

วิจารณ์ พานิช. (2556). *สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21.* มูลนิธิสดศรี-สกฤษดิ์วงศ์.

_____ . (2558). *เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง = Transformative Learning.* มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, ณิชา พิทยาพงศกร และทัพหวิชญ์ ธีรัตน์สกุล. (2564). *ประเทศไทยในอนาคต Future Thailand มิติที่ 3 การศึกษาไทย.* มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

เสียงทิพย์ มัยวงค์, รชฏ สุวรรณกูฏ และทัศนา ประสานตรี. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2. *วารสารบัณฑิตศึกษา, 15*(70), 94–104.

อังคณี ล้อมจันทร์. (2569). การประเมินคุณภาพการให้บริการและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาโรงเรียนแกลง"วิทยสถาวร" . *วารสารปราชญ์ประชาคม, 4*(2), 171–187.

Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership* (2nd ed.). Psychology Press.

Burns, T., & Köster, *F. (Eds.). (2016). Governing education in a complex world*. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/9789264255364-en

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). Harper.

Hallinger, P., & Heck, R. H. (2011). Collaborative leadership and school improvement: Understanding the impact on school capacity and student learning. *School Leadership & Management, 31*(2), 95-110. https://doi.org/10.1080/13632434.2011.560602

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607-610.

Likert, R. (1993). *A Technique for the Measurement of Attitude*. Rand Mc Nally.

Morgeson, F. P., DeRue, D. S., & Karam, E. P. (2010). Leadership in teams: A functional approach to understanding leadership structures and processes. *Journal of Management*, 36(1), 5-39.

OECD. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. https://www.oecd.org/education/2030/

_____. (2025). Results from TALIS 2024: The state of teaching. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/90df6235-en

Steven T. Bossert. (1988).“School Effect,” in Handbook of Research on Educational Administration: A Project of the American Education Research Association. Longamn.

United Nations. (2021). *Good governance principles*. https://www.un.org/en/global-issues/good-governance

World Bank. (2020). *Governance and institutions*. https://www.worldbank.org/en/topic/governance